

VOOR U GESIGNALEERD

Thuiskomen doe je samen: een oproep voor aandacht voor geestelijke gezondheid bij dementie

Sjacko Sobczak

Op 28 november 2024 hield Sjacko Sobczak haar lectorale rede aan de Hogeschool Rotterdam, getiteld 'Thuiskomen doe je samen'. Als lector Dementie, Geestelijke Gezondheid en Gedrag pleit zij voor meer aandacht voor de geestelijke gezondheid van mensen met dementie.

Naast cognitieve problemen ervaren veel mensen met dementie vroeg of laat psychische klachten of neuropsychiatrische symptomen, zoals angst, depressie of psychose. Deze symptomen hebben niet alleen een grote impact op hun kwaliteit van leven, maar vormen ook een zware last voor mantelzorgers en zorgprofessionals. Hierdoor ontstaan regelmatig crisissituaties. Afhankelijk van de context waarin iemand zich bevindt, wordt dit gedrag vaak als 'probleemgedrag' bestempeld. In werkelijkheid kan het echter ook vaak gaan om symptomen van een onderliggende psychische aandoening. Denk bijvoorbeeld aan iemand met een voorgeschiedenis van psychoses, bij wie dementie de waanideeën verergert.

Een persoonsgerichte aanpak is essentieel voor de juiste zorg. Op dit moment ontbreekt het veel zorgprofessionals aan voldoende kennis en vaardigheden op het gebied van geestelijke gezondheid bij dementie. Het lectoraat Dementie, Geestelijke Gezondheid en Gedrag richt zich daarom op het versterken van expertise en het ontwikkelen van effectieve, gepersonaliseerde behandelmethoden. Een holistische en multidisciplinaire benadering, waarbij oog is voor diversiteit, psychische kwetsbaarheid en de levensgeschiedenis van een persoon, vormt hierbij het uitgangspunt.

Bij mensen met dementie en een voorgeschiedenis van psychische aandoeningen is het een uitdaging om vast te stellen of neuropsychiatrische symptomen het gevolg zijn van de dementie zelf of voortkomen uit een terugval van een eerdere psychische stoornis (of beide). Zo kan een depressie bij iemand met een manisch-depressieve stoornis zowel een nieuw symptoom zijn van dementie, als een heropleving van een

eerdere episode. Een zorgvuldige diagnose en een op maat gemaakte behandeling zijn cruciaal.

Het lectoraat zet zich in voor betere herkenning van psychische aandoeningen en de bijbehorende zorgbehoeften bij dementie. Het stimuleert samenwerking binnen de zorgketen en ontwikkelt integrale behandelmethoden. Een bijzonder aandachtsgebied is de impact van trauma op mensen met dementie. Binnen het lectoraat wordt bijvoorbeeld onderzoek gedaan naar de toepasbaarheid van Eye Movement Desensitization and Reprocessing (EMDR) bij posttraumatische stressstoornis (PTSS) bij dementie. Daarnaast draagt het TraumaTestament bij aan kennisontwikkeling en de toepassing van traumasensitief werken in de dementiezorg.

De oproep van Sobczak is duidelijk: zorg voor mensen met dementie vraagt om een bredere blik. Naast aandacht voor cognitieve achteruitgang is erkenning en behandeling van psychische klachten essentieel. Een integrale, gepersonaliseerde benadering verbetert niet alleen de prognose, maar verhoogt ook het welzijn van zowel mensen met dementie als hun naasten.

Het adagium van dit lectoraat is 'inclusief'. Het lectoraat zal zich vooral inzetten voor een betere participatie van mensen met psychische aandoeningen in het dementie onderzoeksveld. Deze publicatie beschrijft de opdracht die Sjacko Sobczak als lector 'Dementie, geestelijke gezondheid en gedrag' aanvaardt. Meer lezen? De publicatie is hier te downloaden: [Sobczak-Dementie-geestelijke-gezondheid-en-gedrag-openbare-les.pdf](#). Een fysiek exemplaar kan hier worden opgevraagd.